

VERKLARING VAN DE RAAD VAN KERKEN IN NEDERLAND

NAAR AANLEIDING VAN DE VOORGENOMEN MODERNISERING VAN DE NUCLEAIRE BEWAPENING

Het jaar 1988 heeft bij velen binnen en buiten de kerken nieuwe hoop gewekt. Het bleek mogelijk dat er in de internationale politiek wegen worden ingeslagen die leiden tot ontwapening. Dat kwam tot uiting toen in december 1987 de ondertekening plaatsvond door de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie van het verdrag dat de afschaffing regelt van al hun op het land geplaatste kernraketten voor de middellange en kortere afstanden, het INF-akkoord. Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog is een hele categorie kernwapens uitgebannen en worden de bestaande exemplaren van die categorie vernietigd. Dat gaat gepaard met een aantal eveneens unieke afspraken betreffende controle op de nakoming van het verdrag.

Wij realiseren ons intussen dat het hierbij slechts om een fractie van de aanwezige nucleaire wapens gaat, maar wij zien het INF-akkoord als een eerste en belangrijke stap. Vurig hopen wij dat het geen incident is, maar een keerpunt in de internationale verhoudingen en in de wapenwedloop.

Niet alleen het INF-akkoord, maar ook de beëindiging van oorlogsgeweld in een aantal gevallen en het op gang komen van besprekingen over de oplossing van reeds lang durende gewelddadige conflicten is hoopgevend. Wellicht kunnen er nu nieuwe krachten in de wereld vrijkomen voor de bestrijding van de honger en ontbering van die tallozen van wier lijden wij via de media dagelijks getuige zijn.

Wij beseffen dat deze hoopvolle ontwikkelingen zeer kwetsbaar zijn en dat ze niet onmiddellijk ten goede zullen komen aan de armen en misdeelden in onze wereld. Een krachtige inzet is nodig van alle kanten om te bevorderen dat de gunstige ontwikkelingen zich zullen doorzetten en leiden tot het verzachten en opheffen van het lijden van zovelen. Om deze inzet, die het geloof van ons vraagt, gaat het bij de brede bezinning op gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping, het conciliair proces.

De kwetsbaarheid van de nieuwe en hoopgevende ontwikkelingen vraagt om grote waakzaamheid. Waakzaamheid ten opzichte van alles wat er toe zou kunnen bijdragen dat deze ontwikkelingen opnieuw vastlopen of in hun tegendeel verkeren. In dat verband willen wij uiting geven aan onze grote bezorgdheid ten aanzien van de plannen om de nu nog in West-Europa overblijvende kernwapens in de jaren negentig te moderniseren.

Het is een gelukkige ontwikkeling dat Oost en West met het oog op het Oosteuropese overwicht aan conventionele bewapening met elkaar besprekingen gaan voeren om hun wederzijdse niet-nucleaire strijdkrachten te verminderen en met elkaar in evenwicht te brengen. Waar wij met klem op willen wijzen is dat het welslagen van deze besprekingen voorrang dient te hebben. Eerst daardoor zal het gevaar van een alles en iedereen verwoestende oorlog in Europa tot zijn geringste omvang worden teruggebracht. Wij vrezen dat een voorgenomen modernisering de voortgang van deze zo belangrijke besprekingen belast of bezwaart. Bovendien kunnen aan het mislukken of aan het trage tempo van de besprekingen argumenten worden ontleend om onverminderd vertrouwen te blijven stellen in een veiligheidsvoorziening met kernwapens. Juist een modernisering van kernwapens betekent een verdere integratie van de nucleaire bewapening in het defensiesysteem, en daarmee een verlaging van de atoomdrempel bij gewapende conflicten. De gelukkige omstandigheid dat men gaat onderhandelen over vermindering van conventionele wapens vergroot de ruimte om verder te gaan op de weg van de denuclearisering. Dat nu wordt bemoeilijkt als er niet onderhandeld wordt over kernwapens, maar integendeel modernisering plaatsvindt.

Van deze bezorgdheid willen wij allen die bij het proces op weg naar vrede en veiligheid in Europa betrokken zijn - regeringen, politieke partijen, onderhandelaars - deelgenoot maken. Daarom bevestigen wij nog eens nadrukkelijk onze in 1978 gedane en in 1984 herhaalde uitspraak tegen "iedere voortgaande ontwikkeling en uitbouw van de kernbewapening".

Daaraan voegen wij toe een klemmend pleidooi voor verdergaande ontwapening. In "Een verbond voor het leven", bijdrage aan bovengenoemd conciliaire proces, wordt betoogd: "De kerken dienen er nadrukkelijk voor te pleiten dat het akkoord van december 1987 over de afschaffing van kortere en middellange afstands-raketten zal leiden tot verdere stappen naar daadwerkelijke ontwapening". Het INF-akkoord mag geen excuus zijn om de bewapening op andere wijze te versterken, maar dient een stimulans te zijn om de aandacht en energie te richten op verdergaande ontwapening. Dat verdrag laat immers zien dat de weg naar ontwapening daadwerkelijk begaan kan worden.

Voor het welslagen van de toekomstige besprekingen en voor verdergaande ontwapening is het wekken van vertrouwen tussen Oost en West volstrekt onmisbaar. Gaarne sluiten wij ons aan bij wat de voorzitters van de Rooms-Katholieke Bisschoppenconferenties in Europa hebben verklaard in hun boodschap van 8 maart 1987:

..."Het vermogen gespitst te zijn op vredesignalen is vandaag de dag een hoge politieke deugd. Zonder contacten en gesprekken worden zulke signalen niet waargenomen of niet goed begrepen. Wie zich isoleert, kan het wantrouwen niet overwinnen; hij blijft wantrouwig, omdat hij zich aan zijn wantrouwen gewend heeft. Daarom is het zaak contacten en gesprekken op alle niveaus te bevorderen. Internationale contacten tussen mensen, de uitwisseling van informatie en van opinies vormen onmisbare bijdragen om wederzijds vertrouwen te wekken en een vaste ondergrond te geven...

Op zulke veelvoudige manieren wantrouwen verminderen en vertrouwen opbouwen draagt vooral ook daartoe bij dat men gemeenschappelijk tot de noodzakelijke doeltreffende stappen tot ontwapening komt. Zoals het wederzijdse wantrouwen jarenlang de bewapeningswedloop heeft begunstigd, zo is nu voor alles vertrouwen nodig om dit hooggestelde gemeenschappelijke doel feitelijk te bereiken."

Amersfoort, 12 oktober 1988